

نقش انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده و تنظیم عواطف در پیش‌بینی صمیمیت اجتماعی دانشجویان دختر

The role of family cohesion and adaptability and emotion regulation in predicting social intimacy of female students

Seyedeh Fatemeh Manafi *

M.A of clinical psychology, Alzahra University, Tehran

mnfi.fatemeh@gmail.com

Dr. Gholamreza Dehshiri

Assistant professor of psychology, Alzahra University, Tehran

سیده فاطمه منافی (نویسنده مسئول)

کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه الزهراء، تهران

دکتر غلامرضا دهشیری

استادیار روانشناسی، دانشگاه الزهراء، تهران

Abstract

The impact of family function, especially cohesion and adaptability in the regulation of children's emotion, can have significant implications for the development of their next relationships, including intimate relationships in early youth. The aim of this study was to determine the role of family cohesion and flexibility and emotions regulation in predicting social intimacy. For this purpose, 216 female students of Shiraz University and Al-Zahra University were selected by convenience sampling method and they respond to the family cohesion and adaptability scale, affective style questionnaire and social intimacy scale. The results showed that social intimacy has a significant positive correlation with the family cohesion and adaptability and with the all subscales of affective regulation. Also, regression analysis showed that family adaptability and affective regulation have a significant role in predicting social intimacy. In general, in cohesive and adaptive families, children are equipped with tools for rearranging or balancing emotions which help them succeed in managing their daily lives and establish intimate relationships with others.

Key words: family cohesion and adaptability, emotion regulation, social intimacy

چکیده

تأثیر عملکرد خانواده به‌ویژه انسجام و انعطاف‌پذیری بر تنظیم عواطف فرزندان می‌تواند پیامدهای مهمی برای رشد روابط بعدی آن‌ها از جمله روابط صمیمانه اوایل جوانی داشته باشد. هدف از پژوهش حاضر تعیین نقش انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده و تنظیم عواطف در پیش‌بینی صمیمیت اجتماعی بود. بدین منظور ۲۱۶ نفر از دانشجویان دختر دانشگاه الزهراء با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به مقیاس انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده، پرسشنامه سبک عاطفی و مقیاس صمیمیت اجتماعی پاسخ دادند. نتایج نشان داد که صمیمیت اجتماعی با انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده و مؤلفه‌های تنظیم عواطف رابطه مثبت معناداری دارد. همچنین، نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که متغیرهای انعطاف‌پذیری خانواده و تنظیم عواطف نقش معنی‌داری در پیش‌بینی صمیمیت اجتماعی دارند. به‌طور کلی، در خانواده‌های منسجم و انعطاف‌پذیر فرزندان مجهز به ابزارهای تنظیم مجدد یا متعادل کردن عواطف می‌شوند که این ابزارها در هدایت موفق زندگی روزمره و برقراری روابط صمیمانه با دیگران به آن‌ها کمک می‌کند.

واژه‌های کلیدی: انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده، تنظیم عواطف، صمیمیت اجتماعی

ویرایش نهایی: آذر ۹۸

پذیرش: فروردین ۹۸

دریافت: بهمن ۹۷

نوع مقاله: پژوهشی

مقدمه

با توجه به نظریه رشد روانی-اجتماعی اریکسون (۱۹۸۰) دستیابی به صمیمیت تکلیف اصلی اوایل بزرگسالی است. صمیمیت مستلزم احساس نزدیکی، ارتباط و پیوند در روابط دوستانه و عاشقانه می‌باشد. محققان نشان داده‌اند که روابط صمیمی رضایت‌بخش یک منبع مهم شادی و معنا در زندگی است و صمیمیت با خلاقیت، تنظیم هیجان و بهزیستی روانی ارتباط دارد. بر اساس تجارب روابط اجتماعی که در مراحل ابتدایی رشد آغاز می‌شود، افراد طریحی از خود به‌عنوان فردی دوست‌داشتنی یا غیر دوست‌داشتنی و طریحی از دیگران به‌عنوان قابل اعتماد یا غیرقابل اعتماد می‌سازند. به‌عبارت‌دیگر، ریشه‌های این‌که افراد خود را چگونه ببینند و چه احساسی راجع به خود و چه انتظاری از دیگران داشته باشند را می‌توان در اولین و نزدیک‌ترین روابط آن‌ها دنبال کرد. این طرح‌ها از این نظر مهم هستند که تأثیر بسزایی در ادراک اجتماعی و رفتارهای فرد دارند. اگر طی سال‌ها، کودک در شرایط قابل اعتماد و دوست‌داشتنی بزرگ شود نهایتاً در بزرگسالی

به احتمال زیاد دیگران را در دسترس و پاسخگو و خودش را فردی شایسته و باارزش می‌بیند (پالینی، بایوکو، اشنایدر، مادیگان و اتکینسون^۱، ۲۰۱۴).

پس می‌توان گفت، خانواده کانون اصلی ظهور عواطف انسانی و روابط صمیمانه میان افراد است. خانواده رفتارهای کودکان را اجتماعی می‌کند و تأثیر زیادی بر روابط عاطفی بعدی اعمال می‌کند (چوی^۲، ۲۰۱۲). والدین اولین عاملان اجتماعی کردن و شکل دادن به مسیر عاطفی از طریق روش‌های مستقیم و غیرمستقیم هستند. یکی از روش‌های غیرمستقیم از طریق تأثیر بر تنظیم عواطف فرزندان است. نشان داده شده است که تأثیر چشمگیر بافت خانواده بر تنظیم عواطف نه تنها در دوران کودکی بلکه طی نوجوانی و جوانی ادامه می‌یابد و این ممکن است پیامدهای مهمی برای رشد روابط بعدی داشته باشد (گراس^۳، ۲۰۱۴). نوع روابطی که میان اعضای هر خانواده حاکم است فضایی ایجاد می‌کند که در آن عواطف، احساسات، افکار و رفتارها زاده می‌شوند و متقابلاً بر روابط موجود در خانواده و روابط با افراد دیگر اثر می‌گذارند. یکی از جنبه‌های تأثیرگذار روابط بین اعضای خانواده انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده است. انسجام به صورت احساس نزدیکی عاطفی با افراد دیگر تعریف می‌شود، دو کیفیت مربوط به انسجام در خانواده، مشتمل بر تعهد و وقت گذراندن باهم است. گرین و ورنر^۴ (۱۹۹۶) در تحقیق خود نشان دادند که خانواده‌های دارای انسجام بالا احتمالاً دارای محبت، ملامت، صمیمیت هستند و مدت‌زمان بیشتری را باهم به سر می‌برند. مراد از انعطاف‌پذیری نیز، میزان تغییراتی است که در نقش‌ها، قوانین، کنترل و انضباط خانواده وجود دارد (السون^۵، ۲۰۰۰).

محیط‌های خانوادگی منسجم و انعطاف‌پذیر در سازگاری روان‌شناختی (ریچموند و استوکر^۶، ۲۰۰۶؛ پارال، اولیوا و رینا^۷، ۲۰۱۵)، روابط بین فردی رضایت‌بخش (رومینگ و بکن^۸، ۱۹۹۲؛ موریس^۹، ۲۰۰۷؛ لئو و ماو^{۱۰}، ۲۰۱۱) و تنظیم عواطف (بویست، دکوویچ، میوس، آکن^{۱۱}، ۲۰۰۴؛ چن و مورتون^{۱۲}، ۲۰۰۹؛ سگال^{۱۳}، ۲۰۱۵) نقش چشمگیری دارند.

نظریه پردازان هیجان به‌تازگی مدل‌های اکتشافی برای فرایند اجتماعی کردن هیجان و ارتباط آن با شایستگی اجتماعی - عاطفی ارائه داده‌اند. در این مدل پیشنهاد شده است که مکانیسم اجتماعی کردن هیجان توسط والدین که شامل مدل‌سازی، مربیگری و پاسخ‌گویی مشروط است، به پیامدهای هیجانی فرزندان کمک می‌کند (ابراز، درک و تنظیم). فرض می‌شود این پیامد هیجانی روابط فرزندان با همسالان و در آینده با افراد دیگر را تحت تأثیر قرار می‌دهد (گراس، ۲۰۱۴).

مهارت تنظیم هیجان در موقعیت‌های اجتماعی از اهمیت بالایی برخوردار است. استفاده مناسب از هیجانات نقش مهمی در زندگی، تحصیل، کار و موفقیت‌های انسان دارد و به باور هافمن و کاشدان (۲۰۱۴) یکی از مهم‌ترین قابلیت‌های انسان‌ها، توانایی تنظیم و سازگاری هیجاناتشان متناسب با الزامات موقعیت‌های خاص است.

افراد نیاز دارند با هنجارهای فرهنگی، اجتماعی و انتظارات در مورد تجربه و ابراز مناسب عواطف در موقعیت‌های اجتماعی مطابقت پیدا کنند. علاوه بر این اگر افراد قادر به تنظیم مؤثر هیجانات خود نباشند دستیابی به هدف‌های موقعیتی اغلب امکان‌پذیر نیست (برای مثال کنترل مناسب خشم و پرخاشگری) (بارویلا، گولن و هوقز^{۱۴}، ۲۰۱۱). موفقیت همه‌جانبه افراد در زندگی علاوه بر توانایی عقلانی مستلزم احراز شایستگی‌های کافی در زمینه مدیریت هیجان است (باران^{۱۵}، ۲۰۰۱). در سنین جوانی تنظیم عواطف اهمیت بیشتری دارد زیرا در این دوران به دلیل ناتوانی در تنظیم عواطف نمی‌توانند جلوی واکنش‌های سریع خود را بگیرند و دچار مشکلاتی می‌شوند که علاوه بر صدمه به خود به روابط اجتماعی آن‌ها نیز آسیب وارد می‌شود. تحقیقات انجام‌شده در این زمینه نیز نشان داده‌اند که توانایی و

1. Pallini, Baiocco, Schneider, Madigan & Atkinson

2. Choei, A.W.K

3. Gross, J.J

4. Green, R.J & Werner, P.D

5. Olson, D.H

6. Richmond, M.K & Stocker, C.M

7. Paral, Oliva, Reina

8. Romig, C & Bakken, L

9. Morris

10. Liu, W & Mao, J.J

11. Buist, K.L Dekovic, M, Meeus, W.H, Aken, M.A

12. Chen, R & Simons-Morton, B

13. Siegel, D.J

14. Bariola, E., Gullon, E., Hughes, E.K

15. Bar-On, R

استراتژی‌های تنظیم هیجان و عواطف در رشد رفتارهای اجتماعی و بهزیستی روانی افراد نقش مهمی دارند (گراس و جان، ۲۰۰۳؛ هافمن و کاشدان، ۲۰۱۰، بروماریو^۱، ۲۰۱۵).

از آنجاکه صمیمیت یک ویژگی مهم روابط میان فردی است، آگاهی از عوامل تأثیرگذار بر آن می‌تواند برای برقراری روابط سالم کمک کند. در این بین به نظر می‌رسد خانواده و عواطف افراد و نحوه برخورد با آن‌ها در داشتن روابط رضایت‌بخش تأثیرگذار است. حال سؤال اساسی این است که آیا انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده و تنظیم عواطف می‌توانند صمیمیت اجتماعی را پیش‌بینی کنند؟ نقش هر یک از این مؤلفه‌ها در پیش‌بینی صمیمیت اجتماعی چقدر است؟ و کدام یک صمیمیت اجتماعی را بیشتر پیش‌بینی می‌کنند؟

روش

روش تحقیق حاضر از نوع همبستگی بود و جامعه آماری پژوهش را کلیه دانشجویان دختر دانشگاه شیراز و الزهرا را تشکیل می‌داد که در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ در دانشگاه شیراز و دانشگاه الزهرا در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد مشغول به تحصیل بودند. ۲۱۶ دانشجوی دختر به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند؛ دامنه سنی آزمودنی‌ها بین ۱۸ تا ۲۹ سال با میانگین ۲۲/۰۳ و انحراف استاندارد ۴/۰۳ بود. از بین آزمودنی‌ها ۱۳۱ نفر در مقطع کارشناسی و ۸۵ نفر در مقطع ارشد مشغول به تحصیل بودند.

ابزار سنجش

مقیاس انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده^۲: این مقیاس یک ابزار ۲۰ سؤالی است که توسط اولسون (۱۹۸۶) برای سنجش دو بعد عملکرد خانواده یعنی انسجام و انعطاف‌پذیری تدوین شده است و بر اساس الگوی حلقوی پیچیده عملکرد خانواده ساخته شده است. این پرسشنامه با ضریب آلفای ۰/۶۸ برای کل ابزار و آلفای ۰/۷۷ برای انسجام خانواده و ۰/۶۲ برای انعطاف‌پذیری از همسانی درونی خوبی برخوردار است. ضرایب همبستگی در باز آزمایی برای انسجام خانواده ۰/۸۳ و برای انعطاف‌پذیری ۰/۸۰ بوده است. بهفر (۱۳۸۲) در مطالعه خود ضریب آلفای کرونباخ برای انسجام ۰/۷۷، انعطاف‌پذیری ۰/۶۱ و برای کل مقیاس ۰/۶۱ به دست آورد. در این پژوهش آلفای کرونباخ انسجام و انعطاف‌پذیری به ترتیب ۰/۹۱ و ۰/۸۳ به دست آمد.

پرسشنامه سبک عاطفی^۳: پرسشنامه سبک عاطفی هافمن و کاشدان (۲۰۱۰) شامل ۲۰ سؤال است که پاسخگویی به آن‌ها بر اساس طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از طیف بی‌نهایت در مورد من درست است تا اصلاً در مورد من درست نیست را شامل می‌شود. پرسشنامه دارای سه مؤلفه یا خرده مقیاس پنهان کردن، سازگاری و تحمل است که به ترتیب ۸، ۷ و ۵ سؤال دارند. پایایی آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌های پنهان کردن، سازگاری و تحمل به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۸۲ و ۰/۶۸ است. در تحقیق کارشکی (۲۰۱۴) پایایی آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌های پنهان کردن، سازگاری و تحمل به ترتیب ۰/۷۰، ۰/۷۵ و ۰/۵۰ به دست آمد. در مجموع شاخص‌های روایی و پایایی رضایت‌بخش بود. در این پژوهش آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌های پنهان کردن، سازگاری و تحمل به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۸۸ و ۰/۷۰ به دست آمد.

مقیاس صمیمیت اجتماعی^۴: این مقیاس با ۱۷ عبارت برای سنجش میزان صمیمیت و نزدیکی فرد با افراد دیگر توسط میلر و لفقورت^۵ (۱۹۸۲) طراحی شده است. این ابزار دارای مقیاس پاسخگویی پنج درجه‌ای است از خیلی کم یا به‌ندرت ۱ تا خیلی زیاد یا همیشه ۵. نمرات بالاتر نشان‌دهنده صمیمیت بیشتر خواهند بود. میلر و لفقورت (۱۹۸۲) آلفای کرونباخ را در اجراهای گوناگون ۰/۸۶ و ۰/۹۱ گزارش کرده‌اند. آن‌ها همچنین ضریب پایایی بازآزمایی آن بافاصله یک‌ماهه و دوماهه به ترتیب ۰/۹۶ و ۰/۸۴ گزارش کرده‌اند. در پژوهش دانشور پور، تاجیک اسماعیلی، شهرآرای، فرزاد و شکری (۱۳۸۶) ضریب آلفای کرونباخ در یک بررسی مقدماتی که بر روی یک نمونه ۳۳۰ نفری شامل ۱۶۶ پسر و ۱۶۴ دختر انجام شد، ۰/۷۹ به دست آمد. در این پژوهش آلفای کرونباخ صمیمیت اجتماعی ۰/۹۱ به دست آمد.

یافته‌ها

به منظور توصیف آماری داده‌های پژوهش، شاخص‌های مرکزی و پراکندگی محاسبه گشتند. همچنین برای اطمینان از توزیع طبیعی داده‌ها کجی و کشیدگی آنها محاسبه شد.

1. Brumariu

2. Family adaptability and cohesion scale

3. Affective style Questionnaire

4. Social Intimacy Scale

5. Miller, R.S & Lefcourt, H.M

جدول ۱- شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
۱. صمیمیت	۶۴/۱۸	۱۱/۴۱	-۰/۲۰	-۰/۸۶
۲. انسجام	۳۸/۸۹	۷/۲۵	-۰/۴۵	-۰/۵۸
۳. انعطاف‌پذیری	۲۹/۶۷	۶/۵۲	۰/۱۲	-۰/۲۱
۴. پنهان کردن	۲۳/۳۸	۵/۸۰	۰/۱۶	۰/۰۷
۵. سازگاری	۲۳/۷۰	۵/۷۹	۰	-۰/۷۱
۶. تحمل	۱۵/۲۴	۳/۹۲	۰/۰۳	-۰/۶۲

همان‌طور که مشاهده می‌شود میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش گزارش شده است. از آنجایی که دامنه کجی و کشیدگی متغیرها در دامنه (-۱/۱) می‌باشد طبیعی بودن داده‌ها مورد تایید قرار گرفت. در جدول ۲ ماتریس همبستگی بین متغیرهای مورد بررسی و همچنین میانگین و انحراف استاندارد نمرات افراد گروه نمونه در این متغیرها آورده شده است.

جدول ۲- ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱. صمیمیت	۱					
۲. انسجام	۰/۴۸**	۱				
۳. انعطاف‌پذیری	۰/۵۳**	۰/۳۸**	۱			
۴. پنهان کردن	۰/۱۵*	۰/۱۰	۰/۱۲	۱		
۵. سازگاری	۰/۶۵**	۰/۵۳**	۰/۳۶**	۰/۳۸**	۱	
۶. تحمل	۰/۵۹**	۰/۵۰**	۰/۱۲	۰/۳۲**	۰/۷۵**	۱

** P<0/01, * P<0/05

همان‌گونه که در جدول ۱ مشاهده می‌شود انسجام ($r = 0/48, p < 0/01$) و انعطاف‌پذیری ($r = 0/53, p < 0/01$) با صمیمیت رابطه مثبت معناداری دارند. همچنین، مؤلفه‌های تنظیم عواطف به‌جز پنهان کردن با صمیمیت اجتماعی رابطه مثبت معناداری دارند که در این بین سازگاری ($r = 0/65, p < 0/01$) و تحمل کردن ($r = 0/59, p < 0/01$) بیشترین همبستگی مثبت را با صمیمیت اجتماعی داشته است و بین مؤلفه پنهان کردن و صمیمیت رابطه مثبت وجود داشت، $r = 0/15, p = 0/02$. به‌منظور تعیین نقش انسجام و انعطاف‌پذیری در خانواده و تنظیم عواطف در پیش‌بینی صمیمیت اجتماعی از رگرسیون گام‌به‌گام استفاده شد که نتایج آن در جدول ۲ آورده شده است.

جدول ۲- نتایج تحلیل رگرسیون به روش گام‌به‌گام برای بررسی نقش انسجام و انعطاف‌پذیری در خانواده و تنظیم عواطف در پیش‌بینی صمیمیت اجتماعی

گام	متغیر	B	SE	β	R	R ²	ΔR^2
۱	سازگاری	۱/۲۹	۸/۶۲	۰/۶۵**	۰/۶۵	۰/۴۳	
۲	سازگاری	۱/۰۲	۸/۱۹	۰/۵۲**			
	انعطاف‌پذیری	۰/۴۸		۰/۲۷**	۰/۷۰	۰/۴۹	۰/۰۶

۳	سازگاری	۰/۶۷	۸/۰۱	۰/۳۴**	۰/۷۱	۰/۵۱	۰/۰۲
	انعطاف پذیری	۰/۴۹		۰/۲۸**			
	تحمل	۰/۶۸		۰/۲۳**			
۴	سازگاری	۰/۷۵	۷/۹۵	۰/۳۸**	۰/۷۲	۰/۵۲	۰/۰۱
	انعطاف پذیری	۰/۴۷		۰/۲۷**			
	تحمل	۰/۷۰		۰/۲۴**			
	پنهان کردن	-۰/۲۰		-۰/۱۰**			

چنان چه از جدول مشاهده می شود چهار متغیر سازگاری، انعطاف پذیری، تحمل و پنهان کردن در مدل نهایی رگرسیون وارد شده اند و باهم ۵۲ درصد از تغییرات صمیمیت اجتماعی را تبیین می کنند $R^2 = 0.52$, $F_{4,211} = 57.88$, $P < 0.001$. متغیر سازگاری به عنوان اولین متغیر نقش مثبت و معناداری در پیش بینی صمیمیت دارد $\beta = 0.65$, $t = 12.76$, $P < 0.001$. نقش متغیر انعطاف پذیری $\beta = 0.49$, $t = 4.91$, $P < 0.001$ و تحمل $\beta = 0.27$, $t = 3.19$, $P < 0.001$ نیز مثبت و معنی دار است. متغیر پنهان کردن با وجود اینکه همبستگی معنی داری با صمیمیت نداشت ولی به دلیل اشتراک با سایر متغیرها در مدل نهایی رگرسیون نقش منفی معناداری دارد $\beta = -0.20$, $t = -2.05$, $P < 0.001$.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر به بررسی رابطه انسجام و انعطاف پذیری خانواده و تنظیم عواطف با صمیمیت اجتماعی پرداخت. نتایج این پژوهش نشان داد انسجام و انعطاف پذیری خانواده و مؤلفه های سازگاری و تحمل رابطه مثبت معناداری با صمیمیت اجتماعی دارند. علاوه بر این، انسجام و انعطاف پذیری پیش بینی کننده صمیمیت اجتماعی است که در این بین انعطاف خانواده سهم بیشتری در پیش بینی صمیمیت اجتماعی داشت. این یافته ها با یافته های رومینگ و بیکن (۱۹۹۱)؛ هین، ساندرومن و اسپرانگر (۲۰۰۹)؛ فوسکو، کاروتر، دیشیون^۲، (۲۰۱۲) هم خوانی داشت.

در تبیین این یافته ها می توان گفت روابط و تجارب اولیه هر فرد در خانواده بر تجربیات و روابط زندگی بزرگ سالی او تأثیر می گذارد (رودریگز، لویز، مونتریو و پرادا^۳، ۲۰۱۷). طبق تئوری دلبستگی بالبی (۱۹۷۸) پیوند عاطفی کودک با والدینش به طور قوی پیش بینی کننده کیفیت روابط نزدیک در سنین بعدی است. به عبارتی، روابط خانوادگی نزدیک و منسجم باعث ظهور و رشد مهارت های ارتباطی و تجارب بین فردی مثبت بیشتری می شود (فوسکو و همکاران، ۲۰۱۲). در نتیجه، منطقی به نظر می رسد در خانواده هایی که اعضا باهم صمیمی اند، به هم احساس نزدیکی می کنند، به یکدیگر کمک و باهم مشورت می کنند؛ این افراد در روابط اجتماعی صمیمیت بیشتری نشان می دهند و برای مؤلفه هایی چون احساس نزدیکی، کمک و حمایت اهمیت بیشتری قائل هستند؛ در مقابل در خانواده هایی که مشکلات کارکردی متعددی دارند اعضا روابط اجتماعی سالمی تجربه نخواهند کرد.

همچنین نتایج تحقیق نشان داد که تنظیم عواطف با صمیمیت اجتماعی رابطه مثبت معنادار دارد. این یافته ها با یافته های لویز، سالووی، کوت، بتی بیرس^۴ (۲۰۰۵)؛ کلور و پاپاس^۵ (۲۰۰۷)؛ ماروکین، تنن و استنتون^۶ (۲۰۱۷)؛ خدایاری فرد، چشمه نوشی، رحیمی نژاد، فراهانی (۱۳۹۰) هم خوانی دارند.

در بین مؤلفه های تنظیم عواطف سازگاری و پس از آن تحمل و پنهان کردن در پیش بینی صمیمیت اجتماعی نقش داشتند. در تبیین این یافته ها می توان گفت تعادل عاطفی رابطه زیادی با برقراری روابط گرم و دوستانه با دیگران دارد (خدا یاری فرد و همکاران، ۱۳۹۰). تنظیم هیجان تعامل اجتماعی را از طریق مکانیسم های متعدد تحت تأثیر قرار می دهد. برای مثال، یک عصبانیت ناب جا می تواند روابط را

1. Hinne, C., Sanderman, R., Spranger, M.A

2. Fosco, G.M., Caruthers, A.S Dishion, T.J

3. Rodrigues, D; Lopes, D; Monterio, L; Parada, M

4. Lopes, P.N., Salovey, P., Cote, S., Beers, M., Petty, R.E

5. Clore, G.L & Pappas, J

6. Marroquin, B., Tennen, H & Stanton, A

برای همیشه نبود کند. در مقابل، نمایش هیجانات خوشایند انتظارات مثبت برای تعامل اجتماعی را تسهیل می‌کند (لوپز و همکاران، ۲۰۰۵).

افرادی که سبک عاطفی سازگاری دارند قادر به استفاده از اطلاعات هیجانی در حل مسئله هستند و تجارب هیجانی را بهتر زیربوم می‌کنند و بیان هیجان‌اتشان متناسب با تقاضاهای بافت محیط است (هافمن و کاشدان، ۲۰۱۲). منطقی به نظر می‌رسد این افراد به دلیل دارا بودن ابزارهای تنظیم مجدد یا متعادل کردن هیجانات روابط بین فردی و صمیمانه خود را موفق‌تر هدایت کنند. افرادی که دارای سبک عاطفی تحمل می‌باشند در پاسخ به تجربه برانگیختگی هیجان همان‌گونه که در زمان حال وجود دارند راحت و غیر تدافعی می‌باشند به عبارتی قادر به تحمل پریشانی می‌باشند (هافمن و کاشدان، ۲۰۱۲) در نتیجه به نظر می‌رسد روابط آن‌ها از ثبات و بالطبع صمیمیت بیشتری برخوردار خواهد بود.

با یافته‌های حاصل از این پژوهش می‌توان به این نتیجه رسید که در محیط دوستانه و صمیمی خانواده که در آن اعضای خانواده دارای روابط نزدیک و منسجم هستند و قوانین و کنترل خانوادگی انعطاف‌پذیر است، معمولاً فرزندان سالم با شخصیتی مثبت بار می‌آیند در حالی که وضعیت مغشوش و غیر منعطف خانواده از علل مهمی است که جوانان را دستخوش نگرانی و ناامنی کرده، در خود فرومی‌برد و به کناره‌گیری از دیگران می‌کشاند. از طرفی واضح است که هیجانات و عواطف بخش اساسی و جدانشدنی از رفتار عملکرد و پاسخ‌دهی فرد بر یک موقعیت جدید است، لذا تنظیم عواطف یک مهارت ضروری برای عملکرد بین فردی است. در راستای تبیین این یافته‌ها می‌توان بیان داشت، در جامعه حال حاضر ایران فرزندان به‌خصوص فرزندان دختر تا حدودی این اختیار را پیدا کرده‌اند که درباره مسائل مربوط به خود تصمیم بگیرند و همچنین در رابطه با مسائل مربوط به کل خانواده نیز نظر فرزندان در نظر گرفته شده و به آن احترام گذاشته می‌شود. علاوه بر این، به دلیل افزایش دانش عمومی افراد بیشتر به اهمیت خانواده و روابط خانوادگی و نقش مؤثر آن در سلامت روان فرزندان پی برده‌اند و برای باهم بودن و وقت گذراندن باهم ارزش قائل‌اند. در دهه‌های اخیر روابط والد-فرزندی به‌خصوص روابط دختران با پدرانشان به طرز چشمگیری بهبود یافته که تأثیر این بهبود را در سایر روابط بین فردی دختران می‌توان دید. دختران آزادی بیان بیشتری پیدا کرده‌اند این آزادی بیان شامل آزادی در بیان عواطف هم می‌باشند وقتی فرزندان در خانواده یاد بگیرند چگونه عواطف خود را ابراز و متناسب با موقعیت تنظیم کنند در روابط بین فردی آن‌ها هم می‌توانند پاسخ‌گویی مناسبی داشته و رفتار به‌جایی از خود نشان دهند. فرزندان که با والدین خود روابط مثبت دارند فشار سازگاری کمتری احساس می‌کنند این افراد مجهز به ابزارهای تنظیم مجدد یا متعادل کردن هیجان می‌شوند که این ابزار در هدایت موفق زندگی روزمره و سازگاری با موقعیت‌های مختلف به آن‌ها کمک می‌کند.

مطالعه حاضر توضیحاتی برای صمیمیت اجتماعی روشن ساخت. باین‌حال، با توجه به این‌که این پژوهش فقط در بین دانشجویان دختر بررسی شد، ما تنها بخش کوچکی از واریانس صمیمیت اجتماعی را توضیح دادیم. همچنین، چون ما از یک طرح مقطعی استفاده کردیم قادر به نتیجه‌گیری در مورد تغییرات رشدی نیستیم؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آتی علاوه بر بررسی‌های طولی به بررسی جامعه دانشجویان پسر هم پردازند و دیگر متغیرهایی که ممکن است در صمیمیت اجتماعی نقش داشته باشند (مثل سایر ابعاد عملکرد خانواده) را مورد بررسی قرار دهند.

منابع

- بهر، زهرا. (۱۳۸۲). تأثیر کارکرد خانواده بر اختلالات درون‌ریزی دختران نوجوان و مقایسه کارکرد خانواده‌های آسیب دیده و عادی، پایان نامه کارشناسی ارشد، مشهد؛ دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه فردوسی مشهد.
- خدایاری فرد، محمد؛ چشمه‌نوشی، میترا؛ رحیمی نژاد، عباس و فراهانی؛ حجت اله (۱۳۹۰). اثربخشی آموزش مؤلفه‌های هوش هیجانی بر سازگاری اجتماعی و صمیمیت اجتماعی. *مجله روانشناسی*. ۱۵ (۴)، ۳۶۳-۳۵۳.
- دانشورپور، زهره؛ تاجیک اسمعیلی، عزیزا...؛ شهرآرای، مهرناز؛ فرزند، ولی ... و شکری، امید. (۱۳۸۶). تفاوت‌های جنسی در صمیمیت اجتماعی: نقش سبک‌های هویت. *مجله روان‌پزشکی و روانشناسی بالینی ایران*، ۱۳ (۴)، ۳۹۳-۴۰۴.
- کارشکی، حسین. (۱۳۹۳). ارزیابی ساختار عاملی مقیاس سبک‌های عاطفی و رابطه آن با پرخاشگری. *تحقیقات علوم رفتاری*، ۱۱ (۳)، ۱۸۵-۱۹۵.
- Bariola, E., Gullone, E., & Hughes, E. K. (2011). Child and adolescent emotion regulation: The role of parental emotion regulation and expression. *Clinical child and family psychology review*, 14(2), 198-212.
- Bar-On, R. (2001). Emotional intelligence and self-actualization. *Emotional intelligence in everyday life: A scientific inquiry*, 82-97.
- Brumariu, L. E. (2015). Parent-child attachment and emotion regulation. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 148, 31-45.

- Buist, K. L., Deković, M., Meeus, W. H., & van Aken, M. A. (2004). Attachment in adolescence: A social relations model analysis. *Journal of Adolescent Research*, 19(6), 826-850.
- Chen, R., & Simons-Morton, B. (2009). Concurrent changes in conduct problems and depressive symptoms in early adolescents: A developmental person-centered approach. *Development and psychopathology*, 21(01), 285-307.
- Choi, A. W. K. (2012). The relationship between family cohesion and intimacy in dating relationship: A study based on attachment and exchange theories. *SS Student E- Journal*, 1, 91-109.
- Clore, G. L., & Pappas, J. (2007). The affective regulation of social interaction. *Social psychology quarterly*, 70(4), 333-339.
- Fosco, G. M., Caruthers, A. S., & Dishion, T. J. (2012). A six-year predictive test of adolescent family relationship quality and effortful control pathways to emerging adult social and emotional health. *Journal of Family Psychology*, 26(4), 565.
- Fruzzetti, A. E., Shenk, C., & Hoffman, P. D. (2005). Family interaction and the development of borderline personality disorder: A transactional model. *Development and psychopathology*, 17(04), 1007-1030.
- Green, R. J., & Werner, P. D. (1996). Intrusiveness and Closeness-Caregiving: Rethinking the Concept of Family "Enmeshment". *Family process*, 35(2), 115-136.
- Gross, J. J., & John, O. P. (2003). Individual differences in two emotion regulation processes: implications for affect, relationships, and well-being. *Journal of personality and social psychology*, 85(2), 348.
- Gross, J. J. (2014). Emotion regulation: Conceptual and empirical foundations. *Handbook of emotion regulation*, 2, 3-20.
- Hardin, C. D., & Conley, T. (2001). A relational approach to cognition: Shared experience and relationship affirmation in social cognition. In G. Moskowitz (Ed.), *Cognitive social psychology* (pp. 3-18). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Hill, J., Fonagy, P., Safier, E., & Sargent, J. (2003). The ecology of attachment in the family. *Family Process*, 42(2), 205-221.
- Hinnen, C., Sanderman, R., & Sprangers, M. A. (2009). Adult attachment as mediator between recollections of childhood and satisfaction with life. *Clinical psychology & psychotherapy*, 16(1), 10.
- Hofmann, S. G., & Kashdan, T. B. (2010). The affective style questionnaire: development and psychometric properties. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 32(2), 255-263.
- Lio, W., & Mao, J. J. (2011). The Development and Prospects of Research on Adolescents' Romantic Relationship [J]. *Advances in Psychological Science*, 7, 010.
- Lopes, P. N., Salovey, P., Côté, S., Beers, M., & Petty, R. E. (2005). Emotion regulation abilities and the quality of social interaction. *Emotion*, 5(1), 113.
- Marroquín, B., Tennen, H., & Stanton, A. L. (2017). Coping, Emotion Regulation, and Well-Being: Intrapersonal and Interpersonal Processes. In *The Happy Mind: Cognitive Contributions to Well-Being* (pp. 253-274). Springer, Cham.
- Miller, R. S., & Lefcourt, H. M. (1982). The assessment of social intimacy. *Journal of personality Assessment*, 46(5), 514-518.
- Morris, A. S., Silk, J. S., Steinberg, L., Myers, S. S., & Robinson, L. R. (2007). The role of the family context in the development of emotion regulation. *Social Development*, 16, 361-388.
- Olson, D. H. (2000). Circumplex model of marital and family systems. *Journal of family therapy*, 22(2), 144-167.
- Pallini, S., Baiocco, R., Schneider, B. H., Madigan, S., & Atkinson, L. (2014). Early child-parent attachment and peer relations: A meta-analysis of recent research. *Journal of Family Psychology*, 28(1), 118.
- Parra, A., Oliva, A., & Reina, M. D. C. (2015). Family relationships from adolescence to emerging adulthood: A longitudinal study. *Journal of Family Issues*, 36(14), 2002-2020.
- Richmond, M. K., & Stocker, C. M. (2006). Associations between family cohesion and adolescent siblings' externalizing behavior. *Journal of Family Psychology*, 20(4), 663.
- Rodrigues, D., Lopes, D., Monteiro, L., & Prada, M. (2017). Perceived parent and friend support for romantic relationships in emerging adults. *Personal Relationships*, 24(1), 4-16.
- Romig, C., & Bakken, L. (1992). Intimacy development in middle adolescence: Its relationship to gender and family cohesion and adaptability. *Journal of Youth and Adolescence*, 21(3), 325-338.
- Siegel, D. J. (2015). *The developing mind: How relationships and the brain interact to shape who we are*. Guilford Publications.

شپوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی